

Pridplata na čitlu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov. na četvrt. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jutarnjut.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Neprikladna neprimamo

God. III. U Kalači

U Četvrtak 19. Prosinca 1872.

Broj 51.

Poziv na predplatu.

„BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA“

idje u svoj rod i 1873 godine, da raznosi političke vesti, razvija po slavianske obitelji koristnu i zabavnu pouku. Izlazit će na pohod svojeg roda svake druge nedilje četvrtkom a da joj se putni trošak nabavi neželi više priko cile godine već samo da joj se plati jedna forinta u Austro-Ugarskoj, dakle i po rodu koji i u Cislajtanii stanuje. Oni pak koji je poželili budu u strane zemlje na ovu jednu forintu imaju nadometnit 25 n. pak će ostati mirna bačka. Samo molimo neka se rodovi požure: da ovu forintu poštarom naputnicom, što prije pošalju. To bolje po nji ako se dvojica na jednu naputnicu upišu. A poklem mnogi od roda i neznadu da bi ih Vila iz Kalače rada pohodila, to molimo naše prijatelje: da budu dobri, i takvima naše Vile pozdrav izručite.

Uredništvo.

ORUŽANI PROLETARIAT, PUKO SIROMAŠTVO.

Nabožnost dakle valja u ljudstvu braniti, podhranjivati i uzdržavati. Radi čega država je dužna radi svojeg ublaženja sva sriedstva uporabiti, da se nedilja sveti, kao dan po kom se sliedbe srično doticaju, i ovu kano žrtvu čovječje radinosti Bogu prikazivaju, komu se svetkovanjem nedilje očito javno u crkvi Neba i zemlje klanjaju. Država koja zažmirenim ili baš otvorenim očima gleda, gdje se nedilja po veliki i mali tare, košto i onda ako trpi: da se viera govorom i pismom kalja, ruži, i grdi, podkopava sve one temelje na kojima se osniva ljudsko društvo.

S druge strane je crkva pozvana, da stvara, i odgojava nabožnost. Ipak da razgovitni budemo, moramo kazati: šta mi za kršćansku nabožnost smatramo. Nas neizdovoljava ona: koja samo ide u crkvu pak svetobličaje vrši, a kod kuće i van kuće tvori kanda mu sviest nikad nije bila u bunaru krštenja zamočena, već ona: koja posiduje živu viera, a ova se očituje u dobrih dilih. Ono je kršćanska nabožnost: koja u čovjeku natoliko uzbudi sviest, da mu viera upravlja miesli, rieči, i čine, na svakom miestu i u svima okolnostima. A ovaka nabožnost se stvara i odgojava posli Svetotajstva po katekesisima u škuli u crkvi, i učvrstjiva se po pridikama, u kojima se razpravljaju svi ljudski odnošaji u pogledu društvenom. Radi čega je potrebno: da se Svećenici i učitelji što većma uče i obrazuju, jerbo ono drugom dati nemožemo, što sami neposidujemo.

Drugo treba da se radinost uzbudjuje i u obranu uzme. Ovde ima crkva veliku ulogu. Ona mora čovjeku neprestanice o glavu udarati: da je radinost glavna krie-post koju Bog naplatjuje, a linost glavni grieh, koga Bog pedepsuje. Ona znade i umi razvit pried čoviekom: da je radinost vrilo blaženstva, a linost izvor neizbrojene patnje, ona posiduje sriedstva, da čovjeku pred oči stavi, kako radinostju raste um, kriepi se tielo, umnožava se razumnost, i teče se umjetnost.

A država će se postarati: da se sva dieca izkupe u škulu, i sve ono nauče, što je potrebno, da radinost nadje svoju zabavu. Dakle da upoznadu sav društveni život, i umili budu izabrat onaj prostor na kom će razvit svoju radinost.

A poklem ima dosta takvi diece, koje roditelji nemogu da zaodiu, Crkva i Škula treba da se pobrine, da se sastavljaju družine, koje će noviče snositi, i izkupljati, na obući i odilo školske siromašne diece. Drugčie nepodna će ostati po siromake sva državna sila, koja i

priko volje utirava diečicu u škulu, da slušaju nauke, koji se besplatno pridaju, neće moći ikakvim plodom uroditi trudnja revnog Svećenika, i neumorna učitelja.

Al da ova radinost ne bude gonjena po nuždi u sužanstvo, država će se pobrinuti: da se u svakoj občini sastavi pučka banka, košto i u Susedstvu svake tvorinare škula a crkva i škula će podieljivat nauku, kako će se radinji u družine povezati, pet i pet deset i deset, da svoju osobenu veresiu utemelje, i koliko im novaca u nevolji uztriebalo bude na zajam dobiu, pak ovim načinom samovoljnom pritisku posjednika izbignu.

Al poklem se linost po najviše odgrijava pod rondjam prosiachenja, država će nastojati u svakoj občini, ovo u takav red dovest, da se linost milosrdjem ne odgojava. A da se pogodbi medju radnikom i gazdom osigura sloboda, uvest će država u svaku občinu običaj: što ga Evangeoska starina posvečila: da radnik i posednik izidju na javni trg i tamo se pogadjaju. Pak onda u slučaju parnice, da se po uvjeti pogodbe i radin i posednik, strogo sudi, bez ikakva smilenja, i sažalenja, koje zakonu ni birovu nije dozvoljeno poznavati. Ipak iskustvo potvrđuje: da je siroma uvijek slabije udo u čovječjem društvu, zato da ga posednici, ne sataru u vrieme nužde, država trieba da i na taj slučaj radinju prinese pomoć, i občinam razumno otvorene i čovjekoljubive poglavare pristavi, koji će imati uvidjanost, i umjetnost: da po selih i varošima sklapaju društva potrošbine, koja bi sve ono nabavljala, što je za hranu i odilo radniku potriebno; da on sve ono što mu je nužno, u omanjem dielu za jeftinije novce dobie. Ove družine ujedno bile bi za radnike štedionice, u koje bi se zaštedjeni i na hranu nepotrošeni novčići unášali, da stvaraju male kapitale, na zajmove radnike potriebne, i uvadjaju u obitelji radničke prvo štedljivost, drugo uzbudjuju nagon tečiva, za osiguranje nemoći i starosti; gdje će u pomoć priteći crkva i škula koje će dokazivat: da bez umjerenosti nema srične mladosti, i nema pokojne starosti. Ovako kada se uhvati poruke država s crkvom i školom, tada će se izjednačiti ono zjalo: koje se sve većma otvara medju radnikom i posjednikom; pak će se u granice uže satirati zavidnost, i razširiti prostor ljubavi kršćanske, koja u pravom obliku pokazuje život, dočim čovjek na sebe ostavljen drži: da je posjed već gotovo blaženstvo, a neposjedstvo, da je pripravljeno prokletstvo.

Tri stvari valja da čovieka vode na svietu: Sloboda, znanost, i viera kao čimbenice pozvane, da razvijaju u njemu duševne, čudoredne i tvarne sile. A poklem u rukuh ljudski i ove imadu svoje mane, zato državi pripada dužnost: da slobodi odmiri granice medju kojima se može izvijati, da izkrunjega neuvriedi. Škuli se nalaze dužnost: da otvara u čovieku um, i razkriljiva nidra prirode, da se može čoviek mašati po širokom svietu nezabranjena voća, da glad zagostiti, i goloću pokrie. A od crkve se izčekiva: da razastre po umu i srcu umjerenost, koja se pokriepjljiva ljubavju prama sebe bližnjega i Bogu, da se začepi vrilo odkud izvire nezabožnost, linost na dobro, psovka laž varka, i otimaština po kojima se radja puko siromaštvo, koje u sdvojnosti zataji Boga, i latja se oruža da utamani čovieka posjednika u kom gleda svojeg zlotvora.

D O P I S I.

Szent-Istvan, dne 1-og Prosinca. — U 46 i 47. broju ovi Novinah stijem krasnu priporuku knjigah, od neumrlog Stevana Vuka Karadžića, gdi se osobito priporučuje knjiga naminjena bunjevcem i šokcem, naime: „Pripovidke iz starog i novog zakona.“

Neznam, čijoj blagodarnosti imam zahvaliti, da sam baš ovi danah jedan iztisak pomenute knjižice poštom dobio, poklem ni jednim redkom pisma ne bih popraćena, a nemogaše se ni na istom naslovu jasno viditi, da — barem odkud dolazi. Nu prigliedavši izvećeg tu knjižicu veoma mi se dopadne; a kako da se i ne dopadne, kad se u njoj nalazi

ka? gdi li krasnijih i uzvišenijih primjera najti? koji bi ga ganit i uzbuditi mogli, — ako ne u Svetom pismu. Hvala Gosp. Bogu! imao sam sriće, više — manji i veći, magjarski i slavjanski historijah iz svetog pisma čitao sam i isto Katančićevo ilirsko — a i Družtvom Svetog Stipana izdano magjarsko Sv. pismo, pa ipak ova pomenuta knjižica učini mi se kao sasvim nova: skoro nemožem da se razstanem s njom kad ju počnem čitati; čitajući ju — čini mi se kao da meda jidem, a tako sećim, da će i ostalima, koji ju dobavili i štili budu — na isti način omiliti krasna ta knjižica.

Kada sam ju u ruke dobio i rastvorio, slučajno ju rastvorim kod članka 52-og, tojest: Kako je Jerusalem (iza Babilonskog robstva) na novo sazidan. — Oj rode moj Bunjevačko-Šokački! koliko nauka i opomene leži u tom članku za te! ta ti nemaš niti Mardokea ni Nehemiju, kojih bi se za te zauzimali. Istina, imaš jednog, srcem njima sličnog, al je oblast Njegova veoma ograničena. Nama je jedan jedini Gosp. Bog pomoćnik; osim Njega rode moj samo: „uzdaj se u se i u svoje kljuse.“ Nu ne smalaksavajmo, nego ugledajmo se svaki u primer Nehemijin, pak što koji može — činimo; „ne klonimo se nikakva posla ni truda“ svaki po svom mogućstvu pomozu rodu i plemenu svomu, pak će se jednoć sagraditi i naše prosviete Jerusalem. Koji drugo nemožu, barem neka nastoje, da se ove i njima slične knjižice po rodu našem što više razpačavaju.

Da tu krasnu knjižicu nisam vidio, na lahko bi ovamo il onamo poslao za primorak po 20 novčićah, ali ovako uvidjam, da je i po 50 novčićah veoma jeftina. — Nemožem dakle drugo mislit, nego da se ta knjižica samo onda po 20 n. prodaje, ako se u većem broju naruči ili izplati. Usudjujem se dakle priponizno moliti Velečastnog Gosp. Urednika, da nam u ovom pogledu bistro razjasnenje dati blagoizvoli. *)

Ja veliku nuždu osiećam za dva-tri knjižarska skladišta, koja bi u naših okolica obavljala naručivanje takovi knjigah; a žali Bože nemamo ga ni jednog. Prosvieta se samo knjigom širi — i to najuspešnije knjigom narodnom; kod bunjevaca se pak na njihovom jeziku ništ ne piše, a sa Zagrebom nismo u neposrednom dodiru. Nužno bi bilo dakle, da se tkogod najde, tko bi take naručbine primao i u nabavljanju knjigah posridovao. Kako bi to i o ovoj prilici ugodno bilo za nas?! ali gdi je rodoljubna junaka? Da ne poznam teretni položaj Slavnog Urednika ovi Novinah, ja bi se uslobodio savitovati, da ovu stvar na Sebe primi. Nebi smijo obećati da bi se s tim Bog zna koliko — više knjigah razpačalo, ali onu sladku nadu gojim ipak, da bi se put knjigi tako prije prokrio.

Da sam svećenik, o knjigi gori pomenutoj još više bi prozborio pouke i priporuke radi; nu neka je dosta da svoje častne surodnike prijateljski ponukujem i opominjem: da si je što prije nabave i da je pomno i marljivo štiju — i sami i sa svojima dicama osobito za ovi zimski dugi večeri i noći.

Nemožem, da ovaj put ne napomenem, da nam priverliku radost donela ona viest, da će nam omiljena Vila i dojučer godine izlaziti; a ta nam se radost pojavila jošte u dopisu Velečinjenog Gosp. Blaža izišavsem na 90—91 strani Vile; jedan mi sudrug pripovidi, da je skoro zaplakao od dragosti, kad je napomenute redke čitao. Hvala Bogu! dobro sluti smo. Stipan Grgić.

Kurd, na sv. Katu. Bit će Vam poznano da je vlada kroz svoje organe izdala zapovied ob obuci u štivu i pismu onih vojakah, koji se na odpustu have kod kuće. Tu obuku ima naravno dužnost obdržavati mjestni učitelj i to dvaputa na tjedan, u nedilju na ime i u četvrtak na večer.

Ja nevjerujem da ugarski učitelji ovoj naredbi radosno daju odziv, premda se tamo kaže, da dotični učitelj od svakoga momka ima na ljetu po 3 fr. a. vr., a učitelji se po

*) Ako se svi 600 primera prikupie onda se daju po 20 n. dodat-

Ugarskoj inače nehvale svojom plaćom.

Zato nevjeroj, što su u Ugarskoj nedostatno sile učiteljske; što na učitelja u promjeru dolazi do 150-tero dječice za pouku; što se nanj oslanjaju orgulje i bolestnici, što je dakle, jednom riečju, to službami, to svojim gospodarstvom i svojom obitelji obterećen.

Nego pustimo, da bi bilo i takovih, koji bi pravu svoju službu povrgavali, te većma za ono par stotinjakah prijateljani, — koji bi se većma ovoj naredbi nego li svomu gladu pokoravali, — koji bi radje s odraslimi razuzdanici, nego li s malahnim učenicima u kiku se hvatali, — budi mi dopušteno prenieti ovu naredbu u našu učionu, uručit ju našem učitelju s pitanjem: što i kako da šokački učitelj uči i podučava vojnike odpuštenike?

Na ovo mi zapinje odgovor kad se sjetim Batagliari-nijeva njemačkoga izvješća i Černatonovih zahtjevah na peštanskom saboru: da u Ugarskoj naimo bude i Bog magjarski. Jer ili su pravo ove naredbe, ili je pravedan magjarski sabor? Vlada bo mora nastojati da zadovolji narodnostim; jer ju na to gone narodi, a vežu sancionirani zakoni, — onda je absurdum i skrajna budalaština tjerati magjarizacijom. Ako je pako pravedan Várady, Černátonyi et consortes, onda šokačkim učiteljem netreba takovih naredbah.

Ili, ajdmo dalje. U srbskih učionah baranjske i tolnanske županije neču se riečce druge van srpske. I pravo je! Nevidi se slova drugoga, van ćirilica. I dostojno je!

Pitam: kojim jezikom i kojimi slovi da uči srbski naš učitelj depustnike vojnike? ako ne po prirodnom i narodnom pravu: ćirilicom i srbskim jezikom! — A kakvu će korist odovuda crpiti Magjari? budi o klin obješeno pitanje.

Isto tako i šokački učitelj kao i srbski mora štovati zakon, — a usljed toga je u šokačkoj učionu jezik izključivo šokački. Mora dakle takove vojake, ako ga tko može prisiliti, podučavati jedino i izključivo u šokačkom jeziku, inače ga občina kao trovatelja prezirat može. Pa kakvu će hasnu otle crpiti Magjari? nek se tjese sami.

Nego nas drugčije uči izkustvo o smjeru i težnji naših sugradjanskih gospodarah. Vratne su jim žile nabrekle a nesmiu da izreknu: učitelji! samo magjarizujte!

Radili vi, ljudi tmine! što vas volja, — po slavenstvo je budućnost najbolja!

Blaž.

Pečuh, S. Pros. Kako sam u ravnoj Bački nekoliko dana proveo, kod Baje u Szent-Ištvánu pohodim bratju moju, i kod Mate Vuića, na čest Bunjevčima i Šokcima, našo sam Čitaonicu, kuda osim Bunjevački i Šokački novina dolaze još i Magjarske, ovdje sam čito u Br. 47. Bunj. i Šok. novina od učitelja, i od učiteljski pomoćnikah, kao dabi učitelji kao principali, nad pomoćnikom gospodovali, akoje tako, onda nije ni čudo, što se mlogi učitelji traže, ili ako se malo mladeži odlučuje za učiteljstvo. Ipak nada je da će ovo nepovoljno stanje se moći uzdržat samo donle, dok se škole po najnoviima školskima zakonima neuredu, dakle se pomoćnici učiteljski ne odcipu od principala učiteljski, da oni ne od principala, nego samo od upraviteljstva zavise, i plaću iz državne, ili občinske blagajne nebudu dobivali, — i dakle pučko učiteljstvo ovako nebudne uredjeno, nemanmo ufanja imat sposobnih pomoćnikah učiteljski, ili imat dobri pučki škola.

A drugo, dokle pomoćnici učiteljski zavisili budu od principala učiteljskih, donle će bit uvik medju njima protivštine, nesporazumljenje, i nemoralno borenje, po kojim herdjavim primerom se istom puk mora smučivat, a mladež školska u lipšem razvitku nauka opet zaostajat, ovoje žalost dakle u sadašnjem 19-am stoliću čuti: gdi se još principali — i pomoćnici učiteljski neslažu kao ljudi na školski jednaki trud pozvani, a šta, i kako da se onda težaci i prosti ljudi vladaju, i bratinsku ljubav uzdržaju?

Liepo je što o školama piše g. Blaž — u spomenutom broju kako su u Tolni, u Kurdu i u onoj okolici škole pučke uredjene, i to po onog naroda jeziku da se uči mladež u

školi, koji jezik narod tamo govori, taku uredbu i u Bački sam čuo, o kojem sam se i sam na jednom mistu osvidočio: u Bački u gornjem Szent-Ivanu, gdi sam 22-og Studena pohodio učitelja, i školu, ovdje sam veselim srcem čuo bunjevačku dica, bunjevački čitat, i u školi samo jedina bunjevačka dica su bila, i na tabli bunjevačku Kvitu napisanu sam vidio, i čito, može se mislit, kako mi je drago bilo ovo vidit, koje u mojem ditinstvu ovako sa svim nije bilo, — zaoto narode moj Bunjevački i Šokački probudjivaj se iz težkog sna, i gledaj za se, i za dicu svoju, da u imovini, i u odranjenju dice tvoji po naukah školski — naprid da stupaš, i po učenju zanatah da se razvieš i pojaviš, gledaj rode moj samo nemca, kako šalje dicu svoju u školu, i na zanate, i kako uredjiva svoje poslove pogledaj, i primi u svakojem poslu nauk, i nasliduj njegov običaj, onda ćeš narode Bunjevački i Šokački još oživit, i u plodu, kao u imovini napridovat, i biti ćeš jak, a drugačio lipo ime tvoje, a jošlipši narod tvoj, nedaj Bože, al ćeš poginut po lako, i nesta ćeš s površetka zemlje.

Nego kako su škole po Tolni tako su i u Bački uređene, gdi sn kaki narodi, da se u takvom jeziku i u školi uči, ovoje sa svim pravo, koje i u Baranji jest, kako znam po Selih gdisu šokci, tu se po šokački t. j. jugo slavenski uče dica, i u Mohaču, ali žali Bože g. Blažu, kako ste pisao u 47. broja. Da nam je drago u ostalom, što se u Pečuvu diže nova učiona sgrada trudom i znojom naših surodnika. I mi da se punim pravom nadamo, daće danas trizni i silni potomci nekoć slavni Bošnjakah zagermit u njoj čistom riečju predjedovah svojih. Teško da ste istinu pogodio, jer u Pečuvu, po Schematismu u Parohii Budimske kapie, — tri četvertine, tojest oko 5500 duša Bošnjačkog naroda našeg jugo slavenskog se broji, a što god ima pučki škola, dosad se ni u jednoj školi bošnjački t. j. jugoslavenski ne uči, još ni nauk kerštanjski, — a to čudno udara pravo, u suprot cerkvenog uredjenja, — gdi se u Pečuvu na spomenitoj Budimskoj kapii u bošnjačkoj i magjarskoj Parohii na s. misi naškim jezikom piva, moli, s. govor govori, i to uvik, — a u školi. našem nauku ni traga, ni glasa nema, a zašto je ovako, to nisam rad iztraživat, ipak dužan sam odkrit da ova krivica većim dielom spada na same roditelje jer šute nemičuse, i svoje pravo netraže, — bošnjački narod je u Pečuvu samo istom za svoju osobu, za svoj vinograd i podrum, a ne za svoj jezik, i svoje dice nauku; — ja sam čuo bošnjaka i ovako govorit: „Netreba naši učit, jer se naškim jezikom nezna lipo izobrazno govorit, ovaj bošnjak zaoto je ovako govorio, jer nezna našeg jezika, i kad govori, onda naškim i magjarskim jezikom, t. j. riečima pomiešanima govori,* i kao da se stidi svoga bošnjačkog jezika, ako bi tako i drugi jugo slavenski narodi o svojem jeziku, i o narodnosti, i o učenju svoje dice žalostno mislili i deržali, ondabi moro kazat daji Bog kara, ali se varam kada to govorim, nego koji-god narod za se, za svoju dicu, i o narodnosti se ne brine, sam sebe u propast goni. P. V.

JAVNA ZAHVALNOST.

Članovi družine „Pupoljka“ zahvaljuju se lijepo uredništvu „Bunjevačkih i Šokačkih novinah“ što im svoj cenjeni list bezplatno šalje. Takodjer zahvaljuju p. g. uredniku Antunoviću na poklonjenoj knjizi pod naslovom „Poučne iskrice.“ Gavra Atanackovitj, prijedsjednik; Svetozar Popovitj, tajnik.

R A Z N E V I S T I.

— Nj. Veličanstvo prisvietli kralj povratio se iz Salzburga u Beč odkud će koji dan prispit u Budim.

*) Ovaki su tako duboko pali u tmine da ih sam Bog prosvietlit može, ipak nisu oni krivi, već njihovi vodje — koji ovim obhadjanjem ubijaju u njima sve ono, štoje liepo dobro i pravo, doće vrijeme, kada će se kajati, jel će govorit, al ih bošnjak neće razumit ni slavenski ni

— Došasta godina po Svietlo Dvore bit će znamenita tada će se navršiti 25 ženitbena godina. Našeg premilostivog Vladaoca, Sin Kraljević Rudolf nastupit će dobu mladića 15 godinom — a kraljičica Gisella vinčat će se s Leopoldem princem bavarskim. Nakon te godine rujnog mjeseca dobrojiće se Šesta stotina godina, kako je Rudolfu osnivačelju Habsburške vladalačke obitelji, gradski Grof Hohenzollern Fridrik doneo glas : da je izabran za Cara.

— Rudolfa Kraljevića čekaju u naručje materinsko u Götöllövu.

— Povodom prekovratna lova na lisice jedna kućica na Palotanskom putu srična je bila, prvi put kraljicu, a drugi put Prsvietlog Kralja pogostiti; srična domaćica, za malu službu primila je liepe dare.

— Ona razprava koja se oštro vodila o preustrojenju prestolnice Peštbudima, ima će i jednu ne čekanu dobru posljedicu. Ministar nutarnji dila pripravlja okružnicu na Föišpane, u kojoj im poziva na pamet dužnosti, s ovim dostojanstvom skopčane u zakonu, i nalaže im : da se zadržaju u granica svoje oblasti. Dakle nije zabadava govorio baruu Šenyeia, ministari osičaju : da je Šenyeia umjetan liečnik jerbo je ranu pokazo, i liek označio.

— Ima ljudi koji misle : da je i to vrlina ako lakomno razvaljavaju ono što su drugi teškom mukom sazidjali. U Osieku imajih i takvi, koji misle : da će ublažiti Slavoniu, ako je iz trojedna vrinca izkinu. Ako su Slaviani onda su kratkog vida, ako su niemci, onda su viešti.

— Veća strana magjarski novina jadikuje, što je vjera državna Ugarske duboko pala, kada na zajam državni trieba plaćat 8½% kamate. Šteta što nisu prije tri godine velikim slovima izpisivali, da su kod nas male mišine — dočim su silni koji ih vitrom nadimaju.

— U Velikom Varadinu kanda se otvorio majdan za krive banke, svaki čas se hvataju koji ovakima trguju.

— Vrieme se promienjiva ko u Travnju, Sunce s kišom se izmienjiva dapače u Salakaniži 5. Pros. pado je i led za pol sata a 5-og podigla se strašna bura vrhu inglezke i mnogo kvara proizvela.

— U Abessinii (Afrika) Prije dvie godine inglezi su razorili Theodorevo kraljestvo, ovaku civilizaciju je sad tamo opet uneo khedife Egypatski, al inglezi stupaju u obranu i žele : da se egypatska vojska bez oklievanja povuče natrag inglezi nikako nebi volili da egypat osnaži.

— Poznato je da niemci u gradu na Sveučilištu gazduja na svoju ruku, „Pest. Llojd“ pišu da su djaci 7-og počinili velik izgred i da su 35 slavianski, djakovah uhvatili, dakle uvijek su krivi slaviani.

— U državni majdani zabavljaju se mnogi radinji. Uprava kani osjegurat pomoć starim, nemoćnim, i sirotanom. Zato je ministarstvo osnovalo jednu loteriu na ovu svrhu, od koje se srećke nude i prodaju na sve strane, svrha je Svake hvale vriedna, al sriedstvo nemožemo odobravati. U našem vjeku onamo valja uputjivat sve sile da svaki čovjek sebi pomogne svojim radom i trudom. Dakle prvo nauku valja sporit, da se rad sa štednjom i umjerenostju skopča, da se što se zaradi, nenosi židovu za votku, već u pučku banku i štedionicu na kamatu. Ako ovako odhranjivali budemo puk, onda će svaka občina imat bolnicu, i Sirotište; to obće prosijačenje, kad se u loteriu obratja, samo lik promieni, al s duhom čudorednosti se ne sudara, vjera u Boga, i pouzdanje u se valja da oživi u ljudstvu drugčie će mo samo sporit pučanstvo koje više : panem et circenses.

— Drava i Mura izišle su izkorita i zalilo Legrad i okolicu.

— Neki financialni činovnik saobčuje, da je 1849 amo time od kolere ozdravio, što si je natrvjena hrena na želudac metao, a uz to je i surovi hren žvakao. Gosp. List.

— Szabad Šajto, kaže da je već kod Ivana Xanthus izkupljena magjarska, rumanska srbska, slovačka, i saska pučka oprava, za bečku izložbu namienjena. Vi Subatčani

kad već toliko trošite na vaše divojke, zašto na toj svietskoj izložbi jednu u tom svietlom odielu nepokažete?

— G. Vakanović odputovo je u Beč : da Nj. Veličanstvu razloži stanje u Hrvatskoj.

— U Pragu zatvara se sveučilište sbog pošasti ospicala.

— Ugarski kraljevinski odbor započeo je viećanje vrhu predložena munienja Hrvatskog odbora.

— Carevinsko Vieće nastavilo je svoje sjednice u Beču 12. Prosinca.

— U Biogradu su 12. pros. slavili uspomenu priznanja Evropskog nezavislosti Srbske.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik. Pešta 14. Pros. Vuna, samo je timarska cigaja prodana za 58—62 fr. maž. — Svinji sjabaue 26—27 n. turske 25 n. naše 27—27½ n. za izvoz 28—28½ n. — Slanina sjab. 28½ fr. varoš. 32½—33 fr. dimlj. 34—35 fr. — Mast. 31¾—32 fr. bez suda 33—34 fr. u sudu amer. 30 fr. Grah bio 3¾—4 fr. Grašak 5—6 fr. Sočivo 4—6 fr. Mak 7—11 fr. mirov. Konapl. sime 2 fr. 60—80 n. 60 fn. — Šljivovica 21—22 fr. dobra 24—25 fr. stara srimska 30 fr. koinovica 21—22 fr. votka 14¼—14¾ fr. — Šljive niže vrsti 10½—11¼ fr. dobre 12 fr. srbs. 11—11¼ fr. u žakovi pak 10—10½ fr. — Pekmez 11½—12 fr. Paprika 30—40 fr. m. i 25—30 fr. neutrvena stara 33 fr. — Med 20½—21 fr. banats. u satima 20 fr. Vosak 80—81 fr. — Šišarice 11½—12 fr. — Neučinjene kože srbske i turske 130—142 fr. 102 kom. bačv. 135 fr. 102 kom.

CINA RANE. Pešta, 14. Prosinca. Čisto žito Banatsko, 81 fn. 6 fr. 45—50 n. 87 fn. 7 fr. 25—30 n. Tisansko 81 fn. 6 fr. 50—55 n. 87 fn. 7 fr. 30—35 n. Pešt-budim. 81 fn. 6 fr. 45—50 n. 87 fn. 7 fr. 25—30 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 50—55 n. 87 fn. 7 fr. 30—35 nov. Bačkog nema. — Raž 78—80 fn. 3 fr. 90 n. — 4 fr. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 25—40 nov. — Kokuruz banat. mirov. 3 fr. 13—30 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 80 nov. — 3 fr. 10 nov.

Novac. Cars. dukat 5 fr. 11—12 n. Austr. Ugars. 8 fr. 72—74 n. Srebro na stotinu 8 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 14-og Studen. : 8' 6" nad 0. razte.

Požun 14-og Studen. : 5' 10" nad 0. „

Vrieme jesenje.

Poruke uredništva

Sarajevo : G. M. Novce su stigle, glede željeni knjiga obratite se na Zagrebačkog knjižara. — G. Leopolda Hartmana ili drugog u Vili su označeni, gdje se knjige opisivaju, rada bi vas poslužili al nije moguće.

Izišao je ugledni List

„VRZINO KOLO.“

List u kom se zavia u satyru svaka istina koju kani iztaknut, umno i udesno je složen, izalazi će u Biogradu 7. 15. 22 i 30 svakog mjeseca — u cieni za Srbiju na cielu godinu 48 gr. pol god. 24 gr. četvrt god. 12 gr. a za mjesec 4 gr. Pozivaju se svi dobri ljudi da se predplatom ili radom hvataju u Vrzino Kolo, a na hrdjave će i tako na gazit. — Nadamo se da će predplatnici naći u ovom Listu dosta zabavo i ozbilnosti za toga i našim Čitateljem preporučamo.

Uredništvo.